

Takurda-o Burus ayoore-o o wu gene yan-dor Yeso n-me bo-o o-Korinti

Rem-se ro n-me à:

M-zante 1:1-11

Burus un yan-dor Yeso ne n-me o-Korinti 1:12—
7:16

Goks m-yar remen yan-dor Yeso n-me o-Judiya
8:1—9:15

Burus nomog ut-ma mosse un con-de un wu ne
de ko-yan-Tom Yeso 10:1—13:10

Ur-kom 13:11-13

Ur-Gas

¹ Be un de, Burus, mosse un **Timoti** or na ne,
genbe ka takurda-o. Shir muute me **wan-Tom**
YesoKiristi remen wu conog kaane.

Ha-mo un be-de un yan-dor o Shir ye ro n-me
bo-o o-Korinti mosse kap un ye ro n-me un dak-o
o-Akaya ne à.*

² Me us-kon Shir Tato na un Wan-Koyan ne Yeso
Kiristi, wu 'ye no m-yar un gwugwu-mo ur-hur
ne.

Burus bomog Shir

³ A ya'as ur-bongan be-de Shir Tato-o Wan-
Koyan na Yeso **Kiristi**. Wu ro Tato-o ur-'won un
Shir o un gwu'urse ur-hur ne kap à.

* **Bor-o gaan:1 1:1** Hyen komo: Seng 18:1.

⁴ Wu ro na gwu'urse ur-hur be-de un swo un koob-ur na kap, remen a hoksté gwu'urse un hur-ut or na be-de un koob-de ye ro m-swo à, un ka gwu'urse ur-hur o Shir ya'u na ne à.

⁵ Untun bo a un swo ur-koob bo **Kiristi** swo à, kaane komo, remen a ro ye ma **Kiristi**, Shir ro na gwu'urse ur-hur un bu-o **Kiristi**.

⁶ Ko m-moka te m-swo ur-koob rem no, te gwu'ursutu no ur-hur, komo no sengeté m-sheer un ka Shir-o gu no à. Urege ne gwu'ure-mo un hur un te doog, no ma gwu'ure-mo un hur-ur no a doo bo no he kum m-'wons mo m-dungune un ka swo ur-koob de no m-swo bo te swo à.

⁷ Komo dish-o te ro gung be-ur no. No swoog ur-koob deen bo te swo à, te nak komo unze Shir a gwu'ursu no ur-hur bo wua gwu'ursu te à.

⁸ Or te ne, te conog no nep gon koob-de te swo un dak-o o-Asiya à. Ka swo ur-koob de nomog deen har te hyen sa o zee tea nom hoog á.[†]

⁹ Te un hoog ne, amba sa o zee a un piishe te ut-ma to woose m-mar à. Amba yo ka un kor remen taase te tor un beeb-de un hi un te, se de te tor be-de Shir, wu ro m-'yons un margan-ne à.

¹⁰ Shir ruutu te un ka mar-m yo-mo mo, te nak wua do te m-ruut komo ne. Be-de un wu o te ya'ase ur-beeb remen wua gu te.

¹¹ Te conog no sengu te m-gu un bu-yo kon-se Shir. Nom no kaane remen hun-ne deen bumut Shir, remen wu shaks ka kon-se rem te.

*Burus ja'aste zonge-to
un wu to ur-hew*

[†] **Bor-o gaan:8 1:8** Hyen komo: 1Kor 15:32.

12 Rii-yo ro te m-rwo m-gwon à: Yo ro hur un te kaps te á, de ro te m-rure unze te she'ette she'et-de un ba m-kukop n-me un hono o-dak un hur ur gaan ne to rwuune be-de Shir à. Yagunte ma she'et-de te she'ette un no ne á. Man zee te nomog kaane n-me un o Shir. Te un nom kaane n-me kwum-o Shir, ba be-de un weer-se un hono o-dak á.

13-14 Te genu no rii-yo noa hoks m-karante no nep á. Komo um rwo'og ur-hur kane o-co noa nep te bo depe à, ko no nap te m-moka á. Ka da-de, da-de ho-de Wan-Koyan Yeso he m-muun à, noa nom m-gwon un te ne, bo te m-nom m-gwon un no ne à.

15 Um nak un kaane ne, o rwo'e um cunte m-habe be un no ur-takan, remen no kumut o-kwum o-yoor.

16 Um zongute um donte raag-o no me ro m-ha dak-o o-Makidoniya um dond komo da-o me muune, remen um kumut gwu no. Ka da-de noa hoks me m-tom ha-mo un dak-o o-Judiya.‡

17 No m-hyan no zee ¿me un nom to ka zonge-to ba m-nap un yo me m-nom? ¿Ko ne no m-hyan me un nom ka zonge-to n-me un barag-se ma-hun ne, remen da-o me zee “Ee,” um warag m-zee “Ay”?

18 Bo Shir ro wan-ess ut-ma à, kaane komo ma-to te nomu no à, ba to un “Ee, tea nom yo ka” amba ne, “Ay” o te ut-ma á.

19 Remen **Wà-wu Shir** Yeso **Kiristi**, wu, me un Siras§ ne un **Timoti** ne ruru no ma-to un wu à,

‡ **Bor-o gaan:16 1:16** Hyen komo: Seng 19:21. § **Bor-o gaan:19 1:19** ut-Girik: Sirabanus.

ba net-wu un “Ee” wu da-o wu ro ma-to un “Ay” á.
Amba n-me un wu “Ee” o ho-ur bi.*

²⁰ Remen n-me un wu o Shir shooste kap ma-to wu surte o-nu à, n-me un Yeso **Kiristi** atte m-zee, “Ee” Kaane komo un cow-yo un wu atte m-zee, “**Amin**” remen seps-mo Shir.

²¹ Shir o un hi un de un o nomu te un no ne ragaan, sher no gung be-ur **Kiristi**, wu wu daage na komo.

²² Wu ru'uru na napa-o un wu unze na ye ma un wu ye. Wu ya'uru na Kukt-o un wu. Komo Kukt-o un wu ro na m-ese n-me un hur-ur na remen mo kututé na unze wua 'ye na rii-yo wu swore o-nu à.

²³ M-moka, yage um rurute no yo hante um waksute hur un de um yagute m-dorbe raag-o no á. Yo ro, me dorbe raag-o no un bo-o o-Korinti, remen untaase um tepru no mosse un **ba'as-de** no nome ne à. Shir un hi un de un o nak unze ba bo-to um mette á.

²⁴ Yanze te un con te garamse no bo no she'ete un bu-yo sher-m no á. Amba te conog te senge kang-o gaan un no ne, remen no nomot o-zak. Te con no m-gakte á, amba te conog m-hyan sher-m no kum m-'wons deen.

Bor-us yoor

¹ Remen kaane um este un hur un de man do m-habe be un no um ru'ut no tuk-mo ut-men á.

² ¿Urege um rwo'og no tuk-mo ut-men, wa kusse wu he me m-rwo um hogute o-zak? Amba no ye kusse, no ye um rwo'e tuk-mo ut-men á.

* **Bor-o gaan:19 1:19** Hyen komo: Seng 18:5.

³ Yo hante um genbute no o ka takurda-o à, yo ro, remen me con da-o me habe um 'wos hun-ne ye depe ye ru me o-zak à, ye naas me ut-men á. Remen um nak da-de me nomu o-zak, no ma kap noa nom o-zak.

⁴ Me un genbu no, n-me un swo ur-koob un tuk-mo ut-men ne deen, har m-yish ne deen. Yanze remen um ru'ut no tuk-mo ut-men á, amba remen no nept bo um wasse un no ne à deen.

*Soks ur-ba'as be-de un wu
nome ur-ba'as à*

⁵ Urege wu ken wu nomog rii-yo rwo'e hun-ne tuk-mo ut-men à, ba me wu rwo'e tuk-mo ut-men á. No ye wu rwo'e tuk-mo ut-men.

⁶ Koob-de ka net-wu swo un ka cow-yo be-de un ye ken ye be-ur no à, wooste wu kaane.

⁷ M-moka, depete no sokse wu **ba'as-de** un wu, no do wu jaab-o ut-men taase no yagu wu, har tuk-mo ut-men mo arag 'wons-mo un wu.

⁸ Remen kaáne me no us-kon no kutu wu unze no m-was un wu ne deen.

⁹ Men genbu no ka takurda-o remen um guť, ko noa hoks m-she'et zongse no nom dorotte-o un ko yo ke rii-yo à.

¹⁰ Myet bon rii-yo wu cone um soksu wu **ba'as-de** un yo à, um soksute wu, komo **Kiristi** nepste um soksute wu de hur-ur gaan. Me un nom yo ka remen um guut no remen na cen na no a doot no mosse ur-hi komo un ka wu nome **ur-ba'as** ne à.

¹¹ Taase **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** wu kum keer-de wu hette na m-raks à, remen a nak weer-se un wu kap.

*Koob-de un rut-mo ur-hur
de ma Burus n-me o-Toruwas*

¹² Da-o um ha bo-o o-Toruwas à um ko'ote **Ma-to m-Rerem** to ma **Kiristi** Yeso, um 'woste Wan-Koyan tiksute me ish um nomot senge-mo un wu káne.

¹³ Myet un kááne ne hur un de de rut á, remen me hyan or re Titus reeno á. Remen kaane um zeeru ye se ho-ur hor-de, um arguru ha-mo o-Makidoniya.*

Re ur-ho un bu-o Kiristi

¹⁴ Amba ur-bongon be-de Shir, wu ro na un teke o-co koyanda à, te reeg ur-ho n-me un Yeso **Kiristi**. Wu ya'ag na ur-beeb a rurut bo hun-ne he nap un Yeso **Kiristi** à ko kene, untun now-mo m-shi'igin mo a taame à.

¹⁵ Remen na be-de Shir rii-yo m-shi'igin yo a ro, yo Yeso **Kiristi** tebbe Shir à, yo nekse be-de un ka ye a un gwu à, komo un ye ro ne un cow-yo m-sabre à.

¹⁶ Ye ro un cow-yo m-sabre à, ka wus-o, wus-o m-mar o, o ro m-hante m-mar à. Amba be-de un ka ye kume gwu à, shi'igin-mo un hoog-mo. ¿Wu ken wu ro kon wu he hoks m-dek un nu-se un ka senge-mo?

¹⁷ Na ba untun ye ken hun-ne ye a ro á, ye ro m-rwor un Ma-to Shir remen ye suut m-ho á. Kaane o be un te á, bo te guw-ne **Kiristi** à, te nepste unze Shir ro te o-gwot, te m-yoos o-nip ne ma-to Shir tomute m-rwor à.

* **Bor-uş yoor:13 2:12-13** Hyen komo: Seng 20:1.

Bor-us tet

Ya-m-senge-mo un swor-o o-nu pu-o

¹ ¿Te un cir o bom un hi un te komo? ¿Ko ne te un hoob-o un takurda be-ur no ko rem no o he te m-su'e bo ye ken ye ro m-nom?

² No un hi un no, no ye ro takurda-o te, o a gene un hur-ur no à, remen kowan wu hyenet, wu karante komo.

³ No kutute hun-ne unze no takurda-o **Kiristi** o, o ro suge-de un senge-m na. Ka takurda-o ba a un gen o un ce-yo m-gen á, amba a un gen o un **Kukt-o Shir** o un hoog. Ba un wur-o ut-ta'ar á, amba un hur-de un hun-ne.*

⁴ Te un rwor kaane remen te us-nap ne un co-o Shir un bu-o Yeso **Kiristi**.

⁵ Te un hi un te tett beeb-de un nom un ka senge-mo á. Yatt-wu he m-zee be un te **yan-Tom Yeso**, “Men baramse hoog-mo un ka hun-ne á.” Shir ye yasut te ka beeb-de.

⁶ Wu rwo'e te hokste m-warag ya-m-senge-mo un swor o-nu o-pu o, ba o o-**karamsa** á, amba o o-Kukt. Ka **karamsa**-o ro m-ho, amba Kukt-o ro un 'ya un hoog.†

⁷ A un gen **karamsa**-o **Mosa** n-te un wur-o ut-ta'ar, komo seps-mo Shir nomog mosse un ka seps-mo ne da-o a yase o à. Yanze ma ka cecar-mo ro un co-o **Mosa** à mo m-gos-mo á. Myet un

* **Bor-us tet:3 3:3** Hyen komo: Rwu 24:12; Irm 31:33; Izik 11:19; 36:26. † **Bor-us tet:6 3:6** Hyen komo: Irm 31:31.

kaane ka cecar-mo nomog deen har hun-ne ye o-**Isra** ye hoks wu m-tuwe un yish á. Urege yoos-de ro m-hante m-mar à haante m-seps ne kaane,‡

⁸ ¿re o ka un ya seps-mo o-Kukt? Ká seps-mo o-Kukt mo a arag kaane.

⁹ Urege rii-yo ro m-hante m-mar à, kumug m-seps. Kaane o yo ro m-muut un net kashi be-de Shir à, aragte yo ur-hew ne.

¹⁰ O-nip, rii-yo ro m-seps ne n-ga à, yo kus m-seps ne m-moka á, urege a hong sute mo un seps-mo un swor-o nu-o pu-o ne.

¹¹ Urege ka rii-yo ro m-gos á, haante m-seps ne, seps-mo un ka yo ro m-gos à, a jiish kaane.

¹² Remen kaane, bo a o-dish ne kaane à, o hante atte un jaab-o ut-men ne deen.

¹³ Te ba untun **Mosa** o á, wu bite co-o un wu ur-gund à, taase hun-ne ye o-**Isra** ye hyen ta-mo un ka seps-mo ro m-gos á.§

¹⁴ Amba a birimsute hur-de un ye. Har ha-mo un ca ka gund-de roşu káne da-o ye ro m-karante un swor o-nu ut à, a hoks m-hops un ká gund-de cot un bu-yo m-sheer un **Kiristi**.

¹⁵ Amba har ca, koyanda o a karante takurda-o **Mosa**, ka gund-de ro un hoş un hur-de un ye.

¹⁶ Amba da-o wu ken wu waktunde be-ur Wan-Koyan, a hopsuru ka gund-de.*

¹⁷ Wan-Koyan Kukt-o, komo be-de un Kukt-o Wan-Koyan ro à, posse-m ro kon.

¹⁸ Te m-moka kap ye a bite co-uş te á, ro un kute un hun-ne seps-m Wan-Koyan untun ur-madiپی.

‡ **Bor-uş tet:7 3:7** Hyen komo: Rwuu 34:29. § **Bor-uş tet:13**

3:13 Hyen komo: Rwuu 34:33. * **Bor-uş tet:16 3:16** Hyen komo: Rwuu 34:34.

Ka mus-mo, mo **Kukt-o Shir** mussu na à, mo ro m-do m-seps ha-mo m-seps mo rwuune be-ur Wan-Koyan à, wu ro o-Kukt à.

Bor-us nass

Kwu-m-o Shir n-me wur-ut na to-ro untun un tur-o ut-ba à

¹ Remen kaane, te hus ur-hur á remen Shir ya'astu te kà senge-mo un bu-yo un 'won-de un wu.

² Amba a 'yer yo ro wukusse à, ka rem-se m'e se. Yatt-yo da te ut-raks ne, ko te nom ut-bo un Ma-to Shir á. Amba te m-rwor un o-Shir m-how cas. N-me un kaane kowan he m-su'e nip-o te un co-o Shir n-me un hur-de un wu.

³ Urege **Ma-to m-Rerem** to te m-rure un hun-ne ma-to un to à wukusse to ro, to ro wukusse be-de un ye ro un cow-yo m-sabre à.

⁴ Ye sher be-de Shir á, remen wan-gwomo-to un ka hono o-dak o poosute hur-de un ye. Wu weneg ye, ye hyen m-cucas mo ro m-dakan n-te un hur-de un ye à, kaucas-mo ro m-rwuun n-me un **Ma-to m-Rerem** n-te un seps-m **Kiristi**, wu ro sha-mo Shir à.

⁵ Remen ba ma-to un hi un te to te m-rwor á, amba to ma Yeso **Kiristi** Wan-Koyan. Te ne guw-ne no te ro rem Yeso.

⁶ Remen Shir, o rwore, "Yage m-cucas mo dakante n-te o-comb,"* Wu rwo'ogucas-mo un wu mo ma'as m-dakan n-te un hur un te, mo ye'et

* **Bor-us nass:6 4:6** Hyen komo: Taka 1:3.

hun-ne m-cecas ye nept seps-mo Shir be-ur Yeso **Kiristi**.

⁷ Myet un kaane ne, na ye ro o-kwu m o-Kukt ne à. Wur-ut na ro untun tur-o ut-ba, komo o-kwu m o-Kukt ne to ro n-me tur-o ut-ba. A un warag kaane remen a kututé unze Shir ro ur-beeb ne, ba na á.

⁸ A te un ya-ur-koob un ko yo ke cow-yo, amba myet un kaane ne, a hoks te rwo ur-kyende un ka senge-mo á. O ken da-o te m-nom sa o zee te ruut ur-hur, amba te ruut ur-hur á.

⁹ A te m-rangse, amba Shir yagu te á. O ken da-o a te hogusse m-hoog, myet un kaane ne a hoks te m-sabarse á.

¹⁰ Koyanda te m-neke m-mar ne un wur-ut te mar-m Yeso, remen a kututé hun-ne hoog-m Yeso un wur-ut na.

¹¹ Kap o un ho-ut na un hono o-dak a un kom-to m-mar rem Yeso, remen a hyenet hoog-m Yeso un wur-ut na to m-mar.

¹² Remen kaane, mar-m mo m-senge be un te, remen no kumut hoog.

¹³ Gen-mo un Ma-to Shir zeeg, “Um shereg, remen kaane o um nomte ut-ma.”† Cinda a un kukt-o gaan ne o m-she, kaane te ma te m-she, remen kaane komo tette tep.

¹⁴ Remen te nak unze ka wu 'yonse Wan-Koyan Yeso be-de un m-mar à, wua 'yons te mosse un Yeso ne, wu tabbu te mosse un no ne un co-o un wu.

¹⁵ Kap to ka remen no o, remen ka yar-mo, mo ro m-wo be-de un hun-ne ut-moor ne. Moa ru

† **Bor-us_nass:13 4:13** Hyen komo: Bong 116:10 (ut-Girik).

bongon-de Shir, komo remen a sepsté wu.

Ur-she'et n-me m-sheer

¹⁶ Remen kaane, te ruut ur-hur á. Amba urege wur-ut te ro m-sabre, myet un kaane ne a un muut un kukt-o na o o-pu o ko de ke ho-de.

¹⁷ Remen ka koob-de a m-swo m-moka à, dea gos á. Dea heet na be-de m-seps mo un ba m-ta. Mo arage nap-o un net à.

¹⁸ Remen ba rem-se yish ro m-hoks m-hyan à, te tuwe yish á, se de un rem-se a m-hoks m-hyan á. Remen rem-se a m-hyan à, se ro m-arag ba un rem, amba rem-se a m-hoks m-hyan á, se ro m-arag á.

Bor-us taan

Wur-ut pu-to

¹ Remen te nepse unze urege a wurumte ka hur-o te rotte ur-she'et n-me un o à, (wata wur-ut te, to un ka hono o-dak o), Shir un hi un de un o oa me te o-hur n-Ton shir. Ka hur-o ba ut-kom a ma o á. Komo oa she'et ba m-ta.

² Kane un hono o-dak a un swo ur-koob. A us-yong remen gop-de m-ha n-ton o Shir be-de Shir he na 'ya un wur-ut na ut-pu to à.

³ Urege ne a hokte te, a 'wos te ur-kor á.

⁴ Bo te ur-she'et n-me un ka wur-o un hono o-dak o à, te us-yong remen a sutu te. Ba te un con te wonge un ka wur-o te o ne o un hono o-dak á, amba te un con te hokte wur-o pu-o n-Ton shir, remen rii-yo un hoog-o ba m-ta yo hokte ka rii-yo yo ro m-mar myet à.

⁵ Shir un hi un de un wu zongse na ka barme-mo, komo wu ya'ag na Kukt-o un wu bo wu swore nu-o un wu à remen wu kututé na yo wu he na m-nome kane o-co à.

⁶ Remen kaane te rotte un beeb-de ur-hur ne ko o ke da-o, komo te nepse unze urege de te ro o-hur ne un ka wur-o un hono o-dak o, to, tett o-hur un Wan-Koyan ne á.

⁷ She'et-de m-sheer tette, ba be-de un rii-yo a m-hyan un yish á.

⁸ O-nip, te ro un beeb-de ur-hur ne, komo te jiishte m-con te wonge un o ka wur-o ne, te she'ete mosse un Wan-Koyan ne Yeso n-Ton shir.

⁹ Arge koyan, te jiishte m-con wu hoge rerem-m te, ko te ro n-me un ka hono o-dak o ko n-Ton shir.

¹⁰ Nip-o, **Kiristi** a piishe ko wu ke net-wu ut-ma. Remen ko wu ke wua goks 'yons-de un senge-mo wu nome un wur-o un wu un ka hono o-dak o à, ko mo ur-bon, ko komo mo un ba ur-bon.*

She'et-de un hongse un hun-ne

¹¹ Remen te nepste gyer-o Wan-Koyan, o hante te rotte m-senge te nakante ye ken ye be-de Shir. Shir nepse bo te ro à kap, komo me m-hyan no nak to ka un hur-ur no.

¹² Ba te m-con te bum hi un te un co-o no á, amba te no m-'ya ur-hek no nomot us-ses un te, remen no hoksté shassu un ka ye ro us-ses un yo a m-hyan à un suge-de un yo ro un hur-de un ye à.

* **Bor-uş taan:10 5:10** Hyen komo: Roma 14:10.

13 ¿Te un zunge, bo ye ken ye zee? Ko te zunge, te m-nom remen seps-mo Shir. Urege komo ba zungo á, o ka rem no o.

14 Koyan te ro m-nom, te yo m-nom ba remen hoog te á, amba remen was-m **Kiristi** mo ro te, m-gakte à. Remen te shereg o-nip unze **Kiristi** marag remen hun-ne kap, remen kaane hun-ne kap marag.

15 Wu marag remen hun-ne kap, remen ye ro un hoog ne à, taase ye she'et she'et-de un yo hur-de un ye cone à. Se de ye she'et remen wu mare rem un ye à, a 'yonste wu komo remen ye.

16 Remen kaane, kane un co a do m-gwot un wu ken un hyan-o un net á, remen ko de nomte a ro un gwot-o **Kiristi** un hyan-o un net, m-moka a do wu m-gwot kaane á.

17 Remen kaane, urege net ro n-me un **Kiristi**, wu waragte mat-o pu-o o ka, ka ut-o taag, m-moka ko yo ke rii-yo waragte o-pu yo.

18 To ka kap nom-mo Shir mo, wu ja'aste she'et-ur na un wu ne un bu-o Yeso **Kiristi**. Komo wu ya'uru na senge-mo un ja'as un she'et-de un ye ken ye un wu ne.

19 Unze Shir ro m-ja'as un she'et-de un hun-ne un wu ne un bu-o **Kiristi**, Shir ro m-sak un **ba'as-de** un hun-ne un hi-de un ye á. Wu ya'aste na senge-mo un ja'as un she'et-de un hun-ne un wu ne.

20 Remen kaane, te m-esse un **Kiristi** sa o zee Shir un hi un de un o ro ut-ma n-me un te. Un jin-ur **Kiristi**, te no us-kon no ja'as she'et-ur no un Shir ne no warag nay-ne ye un wu, yanze yan-yage-to un wu á.

21 Yeso **Kiristi** cet nom **ur-ba'as** á! Amba **ba'as**-ut na Shir sawse wu. Un kaane o, n-me un Yeso **Kiristi**, a hoks she'et un she'et-ur kashi be-de Shir.

Bor-us cind

¹ Be-de un senge-m na mosse un Shir ne, te konog no, taase no goks yar-mo Shir, no muut mo hwaa.

² Hogu no yo Shir zee à,
“Um hogusute no un hohond-mo o-da.

Da-o ho-de un gwu woone, um guug no.”*
Hogu no! O ka o ro da-o no he goks un kwum-o Shir, caane o ho-de un m-posse!

Swo ur-koob de ma Burus

³ Te con wu ken wu kum rii-yo ur-pukse un senge-m te á. Remen kaane, te rwo rii-yo ur-pukse un cow á.

⁴ Amba un hek-de un kaane, kap yo te m-nom à, te yo m-nom remen te kututé hun-ne unze te ya-m-senge-mo Shir ye. Te m-nom kaane n-me ur-joose, un swo ur-koob ne, m-rangse ne, myet un ko de ke swo ur-koob de.

⁵ A bu'ug te m-dum, a ru te n-me un kuke-o m-ke'et, komo a hoogusu te m-hoog un 'yons ur-hur ne; te nomog senge-mo arage 'wons-m te à, te taagute m-rew komo te rewe un mer.†

⁶ N-me un she'et-de ba m-kukop, us-nap ne se te rotte à, un 'mo ur-hur un gu hun-ne ne, te kutute

* **Bor-us cind:2 6:2** Hyen komo: Isha 49:8. † **Bor-us cind:5 6:5** Hyen komo: Seng 16:23.

unze te yan-senge-mo Shir ye be-de un **Kukt-o Shir**, komo m-was ne mo o-nip.

⁷ Be-de m-rwor un ma-ut te to o-nip, beeb-de Shir ro m-senge n-me un te. Kashi ur-she'et ro untun saw-to ur-gun un te, un kom-o ur-re ur-kwanta un te ne.

⁸ A te m-seps, a te komo ne m-yo'og, a te bom, a te komo ne ut-reeb. A mustu te ya-ut-bo, myet un kaane ne, te m-rwor o-nip.

⁹ Sa o zee a nap te á, a nepstu te ne ur-bon ne, untun ye ro un kom-to mar à te ro, te ka ne un hoog ne, a te m-'ya ur-koob, amba a ho te á,

¹⁰ N-me un naase-mo ut-men, te un kum rii-yo o-zak. Ko de nomte tett rii á, kap un kaane ne, rem te hun-ne deen kumug rii be un te, sa o zee tett rii á, amba koyan yo ma te yo.

¹¹ Te rurutu no ut-ma ur-hur sak no Korinti-ne, komo te upsutu no hur-ur te cas. Te wuke no yo ken á, komo te kutute no unze te waste un no ne deen.

¹² Ay, te yage no á, no ye yage ho'os ur-hur no goks te.

¹³ Me un ka ma-to un no ne bo tato-o ro un nome un yakar-ye un wu à. No un cen no, kutu te no was-m no.

*No mosse ut-hi un
ye ro yan-dor Yeso ne á*

¹⁴ No mosse ut-hi un hun-ne ne ye ro un dor o Shir á. ¿Kashi un net a hoks m-she'et ba ut-ween un net yo-wu ne? ¿Ko ne ya mosse m-cucas o-comb ne?

15 ¿Ya mosse **Kiristi** un **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot**† ne? ¿Kò ne ya mosse wan-dor o Shir un wu ro un dor o Shir ne á?

16 ¿Ya mosse **Pyo-o Shir** un pyo-o m-gir ne? Na **Pyo-o Shir** o, o un hoog. Bo Shir zee à, “Man she'et mosse un ye ne, um tuwe n-me un ye. Man warag Shir o un ye, ye komo yea warag hun-ne re.”§

17 “Yawe zeeg kaane,
Remen kaane, se no rwuun be-de un yan-ba un dor,
no wongse hi un no un ye ne,
Taase no ci rii-yo m-kukop,
un kaane um he no m-goks.”*

18 “Yawe, wu ro Wa-ut-Gwomo kap à,
wu zee yo ka:
Man warag Tato no,
no komo noa warag yakar re campo-ne un ne'a-ne ne.”†

Bor-uş ta'yoor

1 Or re ne, ye me m-was à, cinda a essute na ut-ma à, yage a este hi un na ba m-kukop, be-de kap rii-yo he m-rwo-o-wur ur-hur ne nom ba m-kukop á. Yage komo a waragte shiishe ba m-kukop n-me ur-she'et de un gyer-o un Shir.

*Burus nomog o-zak remen
ya-o-Korinti waktunte be-de Shir*

† **Bor-uş cind:15 6:15** ut-Girik: Beriar. § **Bor-uş cind:16 6:16**
Hyen komo: 1Kor 3:16; 6:19; Rewi 26:12; Izik 37:27; Irmí 32:38.

* **Bor-uş cind:17 6:17** Hyen komo: Isha 52:11; Izik 20:34,41.

† **Bor-uş cind:18 6:18** Hyen komo: 2Sam 7:8,14; 1Nom 17:13; Isha 43:6; Irmí 31:9.

² Kutu no te unze no te m-was un hur-ut no. Te nome ko net gaan **ur-ba'as** á, komo te naas ko net gaan á, yagunte a zet te reeg ra-o un wu ken.

³ Ba **ba'as-de** me no m-sakke remen um zeeg kaane á. Bo um ruru no n-ga à, unze no un hur-ut te, yatt rii-yo he na m-hoks m-wongse á, ko n-me m-mar ko m-hoog.

⁴ Um ho'oste ur-hur sak un no ne, me komo m-gwon un no ne. Hur un de kumug jaab deen. Kap un koob-de a swo ne à, um ro o-zak ne deen.

⁵ Remen da-o te woo o-Makidoniya à, ka wur-o te o kum ur-wuwe á. Ko kene te ha, hwu'us-de zak, ut-ween un ye ken ye ne, o-gyer ne n-me un hur-ut te.*

⁶ Amba Shir, o ro un gwu'urse un hur-de un ye rotte jaab-o ut-men á, haan-m Titus hur-ut te gwu'ursute.

⁷ Ba remen haan-mo un wu temb mo rwo'u te o-zak á, amba ma-to wu ruru te à. Bo no do wu jaab-o ut-men à. Wu rurute te unze no conog hyan-m re deen, komo un bo no nome tuk-mo ut-men à, un rii-yo kore à. Un bo no nome m-senge no guut me à. Yo ka yo rwo'e zak-o re aragte o n-ga deen.

⁸ Ko um ru no tuk-mo ut-men, me was á. N-ga um ro nomog tuk-mo ut-men, remen um hyanag ka takurda-o um tomonte no n-ga à, o naaste men-ut no, ko de nomte ya o-da hiin.

⁹ Un kaane m-moka um ro o-zak ne. Ko de nomte me hoge rerem-mo un bo um naase men-ut no á, amba naase-mo un men-ut no rwo'og no waktunte be-de Shir. Remen no nomog tuk-mo

* **Bor-uş ta'yoor:5 7:5** Hyen komo: 2Kor 2:13.

ut-men bo Shir ro conge à, remen kaane te nomo no **ur-ba'as** á.

¹⁰ Tuk-mo ut-men mo un ko-hun ro net m-woot be-de m-mar. Amba gon mo Shir ro m-rwo net m-waktune be-de Shir, un kaane komo a kum gwu. Komo wanakke-o a do m-kus á, remen Shir sokste **ba'as-to** un ye.

¹¹ Gwoť no no hyen rii-yo naase-mo ut-men gon mo Shir mo wu rwo'e un men-ut no à, yo mo haantu no à. Mo rwo'og no gop-de un nom un rii-yo a cone no nom à. No conog me m-kute unze no nomog rii-yo ur-bon. Mo rwo'og no nom us-ryaab, komo no hoge o-gyer. Mo rwo'og no rwo ur-hur, komo no nom m-senge. Mo rwo'og no m-zonge. Mo rwo'og no m-she'et zongse no hyen a ya'ag no koob-de rege á. N-me un ka orom-to n-me un ko yo ke cow-yo no kutute me unze no m-neke un cow-yo ur-bon.

¹² Da-o um m-genbe no ká takurda-o à, me was ko-wan-wu nome **ur-ba'as** á, ko ka wu a nome **ur-ba'as** à. Un hek-de un kaane me un gen remen um kututú no cas cas unze Shir nak unze no ho'oste ur-hur un te ne deen.

¹³ Ka rem-se kap rwo'og te jaab-o ut-men.

Mosse un o ma te jaab-o ut-men o ne, har caane te doog kum o-zak deen remen zak-o Titus ro un o ne à, remen no kap no rwo'og ut-kom n-me un ka jaab-o ur-hur o wu kume à.

¹⁴ Remen um be'este um russute wu unze me m-gwon rem no, no ru me m'e á. Remen kap yo te rure no à nip-o, remen kaane gwon-m te mosse un no ne be-ur Titus shiig o-nip.

¹⁵ Was-mo Titus ro no m-was à mo ro m-do

deen, kap da-o wu bakse dorotte-o no kap, un gon gos-to no kute wu da-o no gokse wu à.

¹⁶ Me o-zak m-moka remen um ho'oste ur-hur un no ne sak.

Bor-us eer

*Kamas no hwor remen yan-dor
un dak-o o-Judiya*

¹ Or re ne, m-moka komo te conog no nep rii-yo yar-mo Shir nome n-me un yan-dor ye Shir n-me un dak-o o-Makidoniya.

² Ye swoog ur-koob deen remen ye cowog o-range un kom-to un ye ro dor á har de warag ye o-zak. Komo de ru ye ken ye ya un caari-mo m-yar sak, ko de nomte ye ro n-me ur-koob à.

³ Um nak unze ye ya'aste bo un 'wons-mo un ye, har ma arage kaane. Ye nomog kaane un con-mo ur-hur ba remen a un gaktute ye á.

⁴ Ye konog te, te 'ye ye o-cow ye huut ut-kom be-de un senge-mo un gu un yan-ba-m-kukop n-me un dak-o o-Judiya.*

⁵ Ye ya'aste arge yo te hwo yea ya'as à. Ur-takan, ye ya'aste hi un de un ye be-ur Wan-Koyan, ka da-de ne ye ya'asuru hi un de un ye be un te, bo Shir cone à.

⁶ Un hyan-o un kaane, te konuru Titus wu he co, wu buse un morogse un ka yar-mo un con-mo ur-hur mo be-ur no, bo wu takne à.

⁷ Amba bo no re co be-de un koyan à, be-de m-she, be-de un rwor ut-ma, be-de un nap-se Shir, ko n-me m-senge, komo m-was ne mo no wasse

* **Bor-us eer:4 8:1-4** Hyen komo: Roma 15:26.

un te ne à. M-moka, te conog no do m-ya'as un hwor no remen ka ye ro un swo ur-koob un dak-o-Judiya.

⁸ Ba me un gakte no o á, amba de me no m-kute bo ye ken ye ro m-nom m-senge à. Yo ka he m-kute un gon was-mo no rotte un or no ne à.

⁹ Remen no nepse yar-m Wan-Koyan Yeşo **Kiristi** rem na. Ko de nomte wu ro un ko yo ke rii-yo ne à, myet un kaane ne, wu waragte ko-koob rem no. Remen ko-koob-wu wu warge à, o rwo'e no kumut ko yo ke rii-yo un co-o Shir.

¹⁰ Ma-to um he no m-'ya à to ká: A jiish ur-bon no kom rii-yo no takne un hak-o arge à, ba no un ya cot à, ay, no un hwo ur-hur komo no nomot kaane.

¹¹ Buşe no ka senge-mo hur-ur no takne à, nom no bo un 'wons-m no he m-hoks à.

¹² Urege hwo ur-hur de m-'ya ro kon, Shir a hoge m-rerem, urege no ya'aste bo un 'wons-m no. Shir con no ya'as rii-yo 'wons-m no woo á.

¹³ Ba me un con um hebe ye ken ye us-nu á, ka da-de ne um dooru no us-nu á. Amba me un zee kaane remen a wongté ka senge-mo hond hond bo depe à.

¹⁴ Se no gu ye m-moka bo no un o-cow yo un gwu ne à. No komo da-o no taage un yo ken rii-yo, ye komo ye ro un yo ne, yea gu no. Un kaane koyan he m-nom hond hond.

¹⁵ Gense yo ro: “Wu morogse deen à, ka yo wu morogse à, yo arag 'wons-mo un wu á. Wu morogse hiin à, ka hiin yo wu morogse à, yo

kendu wu á."†

Titus un nay-ne ye un wu ne

16 Amba ur-bongon be-de Shir, o rwo'e Titus dekt un hur-de un wu, con-mo un wu guut no, untun bo um ro conge à.

17 Remen Titus wu un dek wu habute be un no remen te konog wu á, amba wu robe be-ur no untun bo wu esse ur-hur à.

18 Tea tombe mosse un wu ne, un ka heno-o ne wu ru ur-jin à, be-de un kap yan-dor remen ko'ot-mo un wu mo un **Ma-to m-Rerem** to Shir.

19 Arge kaane ma, yan-dor ye Shir dak wu remen wu ma'asté m-neke mosse un te ne. Tea kamas yar-mo un hwor be-de un **yan-dor Yeso** remen yan-dor ye o-Urusharima. Te un nom kaane remen te ya'asté ut-gos be-de un Wan-Koyan un hi un de un wu komo remen te kututé unze te ru'uste ur-hur te guut hun-ne.

20 Te o-gyer taase wu ken wu kum gom-de ur-reeb be un te n-me un bo te m-nekette un ka yar-mo a ya'asu te mo un con-mo ur-hur à.

21 Con-m te te nomot yo jishe m-bon à, ba un co-o un Wan-Koyan cot á, amba har un co-o un hun-ne.‡

22 Komo te m-tombe un ye ne, heno te ka wu te megre te hyen bo wu esse un hur-de un wu n-me un rii un hon un hon à. M-moka komo wu ho'oste ur-hur un no ne, wu conog wu ru ut-kom deen.

23 Baks no unze Titus, ko-nay-wu m-senge wu, me un wu ne te un ka senge-mo rem no. Ka ye

† **Bor-us eer:15 8:15** Hyen komo: Rwuu 16:18. ‡ **Bor-us eer:21 8:21** Hyen komo: Swoq 3:4 (ut-Girik).

no hyane mosse un wu ne à, yan-dor ye Shir ye tombu ye, senge-mo un ye ro m-hante m-seps be-ur **Kiristi**.

²⁴ Remen kaane kutu no ka hun-ne ye kap gon was-m no un rii-yo hante te rotte un uku o-cin rem no à, remen yan-dor ye hyenet.

Bor-us jero

¹ Ba se um genduté no ma-to un gu un yan-dor ye Shir o-Urusharima á.

² Remen um nak no este ur-hur no guut, har me un uku o-cin remen kaane be-de un hun-ne ye o-Makidoniya. Me ye m-rure no hun-ne ye o-Akaya no zongsuté m-yar ne cin un monce. Go un ka ine-mo no ine eso à, mo rwo'og ye ma ye inute.

³ Amba me ka m-tombe un or re ne, taase uku cin-o te rem no warag hwaa. Amba no ma'as zongse bo um russe ya-o-Makidoniya unze no zongse à.

⁴ Remen urege um habute mosse un ye ken ya-o-Makidoniya ye ne, taase ye 'wos no ba m-zonge, har te taage un rii-yo m-zee, myet-m na a hoge m-'e remen te ukse o-cin un no ne.

⁵ Remen kaane o um hyente a nom ur-bon, me tombe or re ne ye hyen no rii-yo um habute, remen no morogsuté rii-yo no zee no he m-ya'as à, a 'wos yo zongse. Kaane he m-kute un hun-ne unze un con-mo un hur-ur no o, no ya'aste, ba a un gakte no o á.

M-go ur-hur sak

⁶ Baks no yo ká: Net-wu go'e hiin à, wua ce hiin; amba wu go'e deen à wua ce deen.

⁷ Ko wu ke net-wu, wu ya'as bo wu esse un hur-de un wu à, ba mosse un naase-mo ut-men ne á, ko wu a gakte à. Me un zee kaane remen Shir ro m-con un wa-m-ya'as ur-hur sak.

⁸ Un yar-mo Shir, Shir a hoks no m-'ya kap rii-yo he no m-gu un hoog-m no à, remen ko o ke da-o un ko yo ke rii-yo no kumut kap rii-yo no o-hoob à, har arge kaane, remen no nomot ko mo ke senge-mo ur-bon ne.

⁹ Bo ro gense un Ma-to Shir à:
“Wu ya'ag koob-ne, ur-hur sak.

Kashi un senge-mo un wu moa te á.”*

¹⁰ Me un zee kaane remen Shir o ro m-'ya un ko-wa-ur-go go wu goot, komo o ro m-'ya un rii-yo m-re. Remen kaane, Shir a 'ye no go remen no goot, wu ro m-rwo go rotte m-bo'osse, har no ceeru deen remen kashi-m senge-m no mo m-yar.†

¹¹ A muut no ya-o-kwum un ko yo ke cow-yo remen no ma'asté m-'ya ur-hur sak ko o ke da-o a hoobe be-ur no. Un cow-o te senge-mo un yar-m no a warag mo un bongon-de Shir.

¹² Remen ka senge-mo m-yar mo notte à, ba yan-dor ye temb no ro m-gu á, amba ro m-kaprunde har m-do un cow-se ur-bongon be-de Shir.

¹³ Remen ka senge-mo no rwuntute hi un no cas, hun-ne a bum Shir remen dorotte-o no. No gokste ka **Ma-to m-Rerem** to, to ma **Kiristi**, komo remen yar-m no bo no wonge un ye ne komo un ko wu ke ne à.

* **Bor-us jero:9 9:9** Hyen komo: Bong 112:9. † **Bor-us jero:10 9:10** Hyen komo: Isha 55:10.

¹⁴ Be-de un kon-se un ye be-de Shir, ye ma'as no komo m-kone us-barag n-me un hur-de un ye remen ka yar-mo aragte m-cep, mo Shir nomo no à.

¹⁵ A 'ye no Shir ur-bongon remen ka yar-mo, yar-mo arge beeb-de un cep ut-ma à.

Bor-üş op

Burus ko-yan-Tom Yeso wu o-nip wu

¹ Me Burus, me no us-kon un hi un de, me wu a m-zee, Yan-gwegwer-mo ur-hi, ur-'won ne untun mo ma Kiristi urege me be-ur gaan un no ne à. Amba hun-ne ro me m-aag Wa-m-ciiz, urege me mosse un no ne á.

² Me no us-kon, taase no gaktu me um suu no da-de me habe, remen um nak man hoks su'e ka ye ro m-zee unze rii-yo te m-nom à, rem-se ma-hun se.

³ Te ur-she'et n-me un hono o-dak, amba te dum ur-gun bo hono o-dak ro m-dum á.

⁴ Remen saw-to ur-gun un te ba gon to hono o-dak to á, to un beeb-de Shir to, to tette m-naas un saw-to ur-gun to m-'wons to un yan-yage-ut na.

⁵ Te m-sabarse un sune-mo ut-ma kap un rii-yo he m-wen hun-ne nap un Shir ne à, men yoose un hun-ne ye 'ke barag-se un ye us-yo-se, sa o zee se ro be-de m-ke'et, remen ye hoksté nome un **Kiristi** o-dorotte un bu-yo un barag-se un ye.

⁶ Da-o no nome o-dorotte bo depe à, te zongse te ye'et ko wu ke ur-koob wu yage m-nom o-dorotte à.

⁷ Gwot no rii-yo ro cas à! Urege wu ken zee g wu, wu ma **Kiristi** wu, yage ka net-wu ja'aste nom us-barag, wua nep unze te ma ye ma **Kiristi** ye.

⁸ Ko me uke o-cin remen ka gwomo-to Wan-Koyan ya'u te à, ka gwomo-to remen te bo'osutú no o, ba remen te sabarsuté no á. Remen kaane, yatt-wu he me m-rwo m'e á, be-de un kute un hun-ne unze Yeso wu 'ya me ut-gwomo á.

⁹ Me con no hyen sa o zee gyer-o me no m-'ya á be-de un takurda-to me no m-genbe á.

¹⁰ Remen ye ken ye ro m-zee, "Takurda-ut Burus to ro us-nu ne ur-beeb ne, amba urege wu ro be un na un hi un de un wu, wutt tep-o ur-beeb á, komo ma-to un wu ba rii-yo á."

¹¹ Yage gon ka hun-ne ye, ye nept yo ka: Yo te zee n-me un takurda-ut te à, te rokne á, ka te he m-nom da-o te ro be-ur no.

¹² Te bo'os te hongsuté ko te dekt hi un te untun hun-ne ye ro m-hyan ye zee ye aragte ko wan á! Ka hun-ne ye, ye ro m-hongse hi un de un ye un or re un ye ne, komo ye ro un hoob-o un wu jiishe à n-me un hi un de un ye, ye nep unze ye rott us-weer á.

¹³ Tea uk o-cin arge gwomo-to Shir ya'u te á, se de te uk o-cin un ka gwomo-to Shir essutu te remen te ko'otté **Ma-to m-Rerem** à, ka gwomo-to wooste har be-de no ro à.

¹⁴ Me un uk o-cin un raag-o Shir ya'u me ur-keer um nomot m-senge á. Rii-yo yan-gin un ma-ut re zee mosse un taage-o un gwomo-ut re ne to un kaane a rees m-warag o-nip me ro haante raag-o no á. Amba nip-o ro kon á remen um hantute no **Ma-to m-Rerem** o ma **Kiristi** rii-yo ye hantute.

¹⁵ Komo te pas be-de a zee te á, un uk o-cin un senge-mo ye ken ye nome á. Amba te m-hwo ur-hur, sher-m no a he co, remen ma-de un senge-m te n-me un no senguté m-do deen.

¹⁶ Urege no nomog kaane, ka da-de tea hoks m-ko'ot un **Ma-to m-Rerem** un to ken dak-to n-co no. Remen te con uku o-cin un senge-mo wu ken wu rege wu nome un be-de a rwo'e wu à.

¹⁷ Amba "Kap wu he uku o-cin n-me un yo ken rii-yo à, wu uku o-cin un rii-yo Yawe nome à."*

¹⁸ Me un zee kaane remen ba wu ro bom un hi un de un wu, wu wu a un ho'os ur-hur un wu ne á, amba wu Wan-Koyan ro m-bom à.

Bor-us op o-gaan

Burus un yan-Tom Yeso ne ye ut-bo

¹ Me o-sakto noa dungune un me ne da-o me zee to ken ma-to hiin sa o zee men bom un hi un de untun bo ko-raag ro m-nom à. Se no dek me kaane!

² Me ur-shoob rem no, gon shoob-de m-was de Shir ro no m-nome à. Um surutu no o-nu un campo gaan, **Kiristi**, remen um ji'itté no ut-ge be-de un wu ba m-kukop.

³ Amba me un hoge o-gyer taase rii-yo kore **Hawa** à, yo kor no. Hwo-o rakste wu un weer-se un yo har wu nomu **ur-ba'as**. Kaane no ma, me un hoge o-gyer barag-us no a hoks no m-muut ba ur-bon, un kaane, noa kum ya'as ur-hi bo a cone, o-nip ne ba m-kukop be-ur **Kiristi** á.*

* **Bor-us op:17 10:17** Hyen komo: Irmí 9:24.
o-gaan:3 11:3 Hyen komo: Taka 3:1-5,13.

* **Bor-us op**

⁴ No m-goks un ye ro m-habe be un no à ba m-rem. No bupse yoos-de un ye un Yeso, ko de nomte de ro un hon un de te rurte **Ma-to m-Rerem** à. No bupse go un kukt-o ye ruru no à, ko de nomte ka **Kukt-o Shir** o no ro gokste o á. No goks ye ko ne ma-to rerem-to un ye á.

⁵ Me dek unze ka ye no m-zee, “Caari-ne ye un **yan-Tom Yeso**” à, ye aragte me un yo ken rii-yo á.

⁶ Me ko-kyangan-wu ut-ma wu á, amba me us-nap ne. Te kutute no yo ka cas cas un ko yo ke cow-yo.

⁷ ¿Ba'as-de me gweregse hi un de remen a jaksté no be-de un ko'ot un **Ma-to m-Rerem** to Shir m-yar?

⁸ Um rumsunte hwor o ka be-de un ye ken yan-dor ye Shir ye remen um nomot senge-m re be un no.

⁹ Da-o um ro be un no à, mett hwor á. Myet un kaane ne me sawsu no us-nu ka da-o á. Or na yan-dor ye ro n-me un dak-o o-Makidoniya à ye hante kap yo me m-con à. Me sawsu no us-nu ka da-o á, komo man senge-m nom un kaane.†

¹⁰ Nip-o **Kiristi** o ro be un de à, o rwo'u me m-zet net ro kon wu wo'o wu wenet me uku o-cin un myet dak-o o-Akaya á.

¹¹ ¿Ya rwo'u me m-zee kaane? ¿Remen me no m-con o á? Ay, Shir nak unze um conog no!

¹² Man he co n-me un yo me m-nom à, un yage un goks un gwu-o un hwor be-ur no, remen um wenet ká “Caari-ye un **yan-Tom Yeso** ye” uku o-cin unze, ye ma ye ro m-senge hond hond un te

† **Bor-us op o-gaan:9 11:9** Hyen komo: Piri 4:15-18.

ne.

¹³ Go un ka hun-ne ye ba **yan-Tom Yeso** ye o-nip ye á, amba yan-senge-mo ut-bo ye. Ye ro un muut un hi un de un ye yan-Tom **Kiristi**.

¹⁴ Ba rii-yo ut-hyat yo á, remen **ko-Gwomo-wu un ya-ut-kot** ma un cen wu ro m-muut un hi un de un wu untun **wan-tom-wu Shir** wu m-cucas.

¹⁵ Remen kaane ba rii-yo ut-hyat yo á urege guw-ne ye un wu ye musste hi un de un ye untun yan-kashi m-senge mo Shir. Ur-kom yea kum ur-yons de nome hond hond un ye ne à.

*Koob-de Burus swo à n-me
un senge-mo un wu*

¹⁶ Um ja'aste m-zee, taase wu ken wu zee me ko-raag-wu. Amba no deke unze kaane o, to, no ho'os ur-hur un me ne untun ko-raag, remen me ma um kumut rii-yo uku o-cin hiin.

¹⁷ Go un ka uku cin-o me m-nom à, ba Wan-Koyan wu zee um zee kaane á. Ay, un ka ma-to, men uk o-cin untun ko-raag.

¹⁸ Ye ken ye ro kon yan-uku-cin bo yan-hono-o-dak ro m-nom à, me ma yage um nomot kaane.

¹⁹ Bo no us-barag à, no m-hyan no us-weer ne deen, zak-o-zak no m-dugune un raag-ne ne!

²⁰ Remen urege wu ken wu rwo'og no m-guw, no m-dungune un wu ne, ko wu rumse no rii, ko wu re ra-o no, ko wu kutu no m-'wons, wu ken no o-raag.

²¹ Me m-hoge m-'e um zet koob-de un 'wons-m te o hante te nomte ka rem-se á!

Amba urege wu ken wu ro un uku o-cin, remen yo ken rii-yo, ko me man nom jaab-o ut-men um uku o-cin, amba me ut-ma kaane untun ko-raag.

22 Urege ye **Yahuda**-ne ye, me ma ko-**Yahuda**-wu. Urege ne **Isra**-ne ye, me ma ko-**Isra** ʉm ro. Urege ne yan-baag-o **Ibrahi** ye, me ma ko-yan-baag-o **Ibrahi** ʉm ro.

23 Urege yan-senge-m **Kiristi** ye, ʉm aragte ye! (Me ʉt-ma sa o zee net-wu ro o-zungo à!) Ai, ʉm aragte ye m-senge o-nip, swo m-geeg o ka, ʉm swoog m-dum deen, ʉm swoog m-cow o-darem o m-mar deen.‡

24 So o-taan **Yahuda**-ne bu'u me ʉs-sorog kwooz-ʉt yoor ba o-gaan [39].§

25 O-tet yan-piish ʉt-ma ye ʉn **Roma**-ne nomu me ʉs-sorog. A jirig me ʉt-ta'ar so o-gaan. So o-tet hat-to m-ho caate ʉn me ne n-me m-sa. Komo ʉm taaste ʉr-ho ʉm rewe n-me m-sa rii-yo a guut me.*

26 Ko o ke da-o me ʉr-hew. ʉm gontute o-darem n-me ʉt-roog, o-darem ʉn kom-to ʉn ya-ʉr-kwup. O-darem ʉn kom-to ʉn ye ro yan-dak-o re à, o-darem be-de ʉn ye ro **Yahuda**-ne á, o-darem n-me o-bo, o-darem n-me o-koʉ, o-darem n-me m-sa, komo o-darem be-de ʉn or re ne yan-dor ye ʉt-bo.†

27 ʉm swoog o-darem, ʉr-koob ne, ʉn koob-de m-rew, ʉn mer ne, o-swoot o m-ho ne. Ba o-gaan á ʉm taage rii-yo m-re, ʉm swoog o-huw, ʉm taage ʉn cop-o m-cop.

28 Se ken rem-se ʉt-moor ne se ʉm taage à komo, ko de ke ho-de me ʉn nu-se ʉn yan-dor ye

‡ **Bor-ʉs op o-gaan:23 11:23** Hyen komo: Seng 16:23. § **Bor-ʉs op o-gaan:24 11:24** Hyen komo: Kara 25:3. * **Bor-ʉs op o-gaan:25 11:25** Hyen komo: Seng 16:22; 14:19. † **Bor-ʉs op o-gaan:26 11:26** Hyen komo: Seng 9:23; 14:5.

Shir ne kap.

²⁹ Urege wu ken wu taagute m-'wons me m-hyan sa o zee me wu taage m-'wons. Urege komo a rwo'og wu ken wu ur-he n-me **ur-ba'as**, yo ka yo ro me rees us-ryaab deen.

³⁰ Urege se um uk o-cin, man uku o-cin be-de um hyane um kendete à.

³¹ Shir o-Tato o un Wan-Koyan Yeso, wu a he m-bom ba m-ta à, nepse unze ba bo-to um rotte á.

³² N-me o-Damaskus, ko-gwamna-wu ro un kus-o un ko-Gwomo Aretas à wu sanag ish-ye un bo-o o-Damaskus remen wu shipt me.

³³ Amba nay-ne re kyerguntu me n-me o-koor un jim-de o-bo un hek-de un wur-o o-bo, um possuté wu.‡

Bor-us op us-voor

*Hyangan-to Yeso kute Burus
n-te un m-bo à*

¹ Ko de nomte uku o-cin a 'ye rii á, man he co un uku o-cin. M-moka, man re co un rwor un rii-yo Wan-Koyan Yeso rwunte me cas untun m-bo ut-hyangan ne komo.

² Um nak wu ken net-wu, wan-dor **Kiristi** caane hak-us op-us nass-se ka, se arge à, a deke wu ha-mo Ton-o atette-o be-de Shir ro à. Ko n-me o-wur o ko ba n-me o-wur á me nap á, Shir o cot nape.

‡ **Bor-us op o-gaan:33 11:32-33** Hyen komo: Seng 9:23-25.

³ Uṁ nak ka net-wu, a uṁ dek wu ha-mo uṁ Ton-o atette-o, ko o-wur ko ba n-me o-wur á me nap á, Shir o cot nape.

⁴ Ree o wu hoge to ken ma-to to a hoks m-rwor á, go uṁ to mat-de uṁ net a hoks nom ut-ma uṁ to á.

⁵ Man uku o-cin remen ka net-wu, amba man uku o-cin remen hi uṁ de á, se de n-te uṁ kende-m re.

⁶ Ko uṁ uku o-cin, man warag ko-raag á, remen man ma'as uṁ rwor o-nip. Amba man uku o-cin á, remen me con wu ken wu dek me arge bo wu ro me m-hyan á, uṁ bo wu ro me m-hoge ne á.

⁷ Taase uṁ uku o-cin, remen ka rem-se ut-hyat se se uṁ hyane à, se ur-beeb, a tomnu me o ken gom-o untun hoog-mo o-yokor o-wur. Yo ka yo uṁ nom sa o zee wu **ko-Gwomo-wu uṁ ya-ut-kot** tomne remen wu ye'et me ur-koob ba m-sok, komo remen mo wenet me uku o-cin à.

⁸ So o-tet uṁ kone Wan-Koyan wu dossu me o uṁ wur-o re.

⁹ Amba wu zeeru me, "Yar-m re bo'ossute wo, remen n-me kende-m ru o atte m-hyan uṁ beeb uṁ de." Remen kaane man uku o-cin o-zak ne remen uṁ kendute remen beeb-ur **Kiristi** kumut ur-she'et be uṁ de.

¹⁰ Da-o hun-ne ye ro me ut-reeb, ko ye 'ye me ur-koob, ko ye rangse me, ko ye egnutu me ur-koob remen uṁ dore **Kiristi** à, me m-nom o-zak. Me uṁ zee kaane remen da-o me kende ka da-o o me uṁ kum ur-beeb de rwuune be-de Shir à.

*Naase-mo uṁ men-ut Burus remen
yan-dor-ye Shir ye ro n-me o-Korinti à*

¹¹ U_m no_mog m-raag, amba no_ye rwo'u me. No_ye depe no_bu_m me. Ka ye no_aage “Caari-ye un_yan-Tom Yeso” à, ye jiishe me á. Ko_de nomte ba_yo ken rii-yo u_m ro á.

¹² Shir nomog rem-se o-made ut-hyat ne un me be un no. Ka rem-se kutu no unze **wan-Tom Yeso** u_m ro.

¹³ ¿N-te un yo ke bu-yo ne u_m kutu no unze no ur-hond un ye ken yan-dor ye Shir ne á? ¿Ko de remen me sawsu no nu-üş re o á? Soksu me no ka **ba'as-de**!

¹⁴ Me zongse u_m habuté be un no o atette-o. Man ru'u no se ken nu-se á, remen no ye u_m cone, ba hwor no á. Remen udepe yakar-ye dek nu-se un tat un ye ne á se de tat-ne ye dek nu-se un yakar-ye un ye.

¹⁵ Man nom o-zak u_m hootu no kap yo ro me à, myet un hi un de ne. Urege u_m wastu no deen, ¿noa was me hiin ye á?

¹⁶ Noa su'e me unze me warag no o-caar o-suut á. Amba wu ken wua zee me un nomo no us-weer, u_m hokstu no mosse ut-bo ne.

¹⁷ ¿Me un re ra-o no be-de un ka ye u_m tombe be un no?

¹⁸ U_m konog Titus wu habe be-ur no, komo u_m tombute wu ken or te ko-yan-dor o Shir mosse un wu ne. ¿Noa zee o Titus reeg ra-o no? ¿Me un wu ne rii gaan-yo ka te m-nom á?

¹⁹ No m-zee o ka da-o kap, senge-mo te rotte te ruuté hi un te be-de geeg-ur no. Shir o ro te m-su'e, nip-o Shir o te m-rwor n-me un **Kiristi** à. Or re ne, te m-nom un koyan remen no doot m-'wons un sher-m no.

²⁰ Me o-gyer taase da-o me habe um 'woş no bo um hwo o-sakto á, ko komo no hyen me bo no hwo o-sakto á. Me o-gyer o ut-ween, ur-shoob ne, us-ryaab ne, un con-to ur-hi ne, o-agegense ne, ut-reeb ne, un nu-mo ur-hi ne, o-da rem ne komo.

²¹ Me o-gyer unze me do m-habe komo, Shir a ru um hoge m-'e un co no. Me o-gyer taase men-ut re naase remen hun-ne deen ye ro un nom **ur-ba'as** n-ga à, ye waktune be-de Shir á, ye yage nomo o-as un she'et-de un ba ur-bon ne de ur-gop ká rem-se ye ro m-nom à.

Bor-us op us-tet

Nak ut-to

¹ Me habe be-ur no m-moka, atette-o ka. Untun bo gen-mo un Ma-to Shir zee à, “A dek ko to ke ma-to un nu-o un nen yoor ko nen tet ye hyane yo nome à.”*

² Um be'este, um nekte no ut-to da-o um ro be-ur no habe-m ayoore-mo à. Um doog no nake ut-to m-moka me be-ur no á: Da-o me muube man kuse ka ye nome **ur-ba'as** n-ga á ko ye ken ye.

³ Man kutu no yo no cone m-hyan à. No nept unze **Kiristi** wu ro ut-ma ba me á. Wu kende wu nomot un no ne á. Wu ro ur-beeb ne be-ur no.

⁴ Ko de nomte a un kam wu sa o zee wu rott ur-beeb á, myet un kaane ne wu ro un hoog ne be-de Shir. Kang-o gaan, na yan-ba-ur-beeb ye n-me un wu, amba un beeb-de Shir a she'et un wu ne remen a nomot m-senge rem no.

* **Bor-us op us-tet:1 13:1** Hyen komo: Kara 17:6; 19:15.

⁵ Me'es no hi un no, no gut remen no nept ko no be-de m-she' à. Ma'as no me'es un hi un no. ¿No nap unze **Kiristi** Yeso wu ro be un no á? O-nip wu ro kon be un no, se de urege no heeg be-de un ka me'es-de.

⁶ Um rwo'og ur-hur noa nep unze te he á.

⁷ Te un kon-se Shir unze noa nom rii-yo ba ur-bon á. Ba remen hun-ne hyenet unze te reeg ur-ho á, amba remen no nomot yo depe à ko de nomte hun-ne a hyen sa o zee te heeg.

⁸ Urege no m-nom ka rem-se se depe à, tea ja'as no á. Tea hoks wen o-nip á, un suge-de un kaane ma, tea gu hun-ne she'et un bu-yo o-nip.

⁹ Zak-o te m-nom te ro ba ur-beeb, amba no ne no ur-beeb ne. Komo te us-kon be-de Shir remen no bo'osseté shero shero un sher-m no.

¹⁰ O hante um gendute no se ka rem-se cin me be-ur no á. Me nom kaane remen da-o me habe, taase um kutu no ryaab-uş re, un gwomo-to Wan-Koyan ya'u me à. To m-'yonsté no to ba to m-kaps á.

Ma-to ur-kom

¹¹ Or re ne, bo um komoste kà takurda-o, nom no o-zak! Nom no bo un nom-m no, no she'ete shiishe. Doo no or no ne jaab-o ut-men, komo she'et be-ur gaan un ye ne. Urege no nom kaane, ka Shir-o o ya'as no m-was, un gwugwu-mo ur-hur ne à, wu nom mosse un no ne.

¹² No gas or no ne hunhamat.

¹³ Kap yan-dor-ye Shir ro no ur-gas.

¹⁴ Men kon-se Shir unze no nept unze yar-m Wan-Koyan Yeso **Kiristi**, con-mo rwo'og be-de

Shir, un_morge-de un **Kukt-o_Shir** ne, mo_ro_
mosse_un_no_ne_kap!

ut-Hun

The New Testament in the ut-Hun language of Nigeria

copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: ut-Hun

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

c0c13181-081b-50cb-89bb-9a36796100b2